

а к а д е м і ч н а ПАНОРАМА

Інформаційне видання Національного університету «Києво-Могилянська академія» Лютий 2009

«Фундаментальні методи дослідження у клітинній біології ссавців»

З 25 січня по 1 лютого в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» працювала Міжнародна школа з клітинної біології для молодих вчених «Фундаментальні методи дослідження у клітинній біології ссавців». Це перша в практиці FEBS (*the Foundation of European Biochemical Society*) Школа, що проводиться у вищому навчальному закладі, а не на базі науково-дослідного інституту.

Школа проводилася за участю трьох сторін – лабораторії генетики та клітинної біології кафедри біології НаУКМА (керівник – кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник Антошок М. З.), відділу сигнальних систем клітини Інституту молекулярної біології та генетики НАНУ (зав. відділом – доктор біологічних наук, проф. Філоненко В. В.) та London College University (Prof. Ivan Gout). Головна мета Школи – підвищення кваліфікації молодих дослідників, які працюють у галузі клітинної біології, як у теоретичних, так і у практичних аспектах цього напрямку експериментальної біології. Лекції для студентів читали науковці із Великобританії, Німеччини, Нідерландів США, Греції, Росії, а також України. Всього на курсах прочитали свої лекції 11 професорів та докторів – фахівців із клітинної біології. Практичні заняття проводять кандидати наук із Інституту молекулярної біології та генетики НАНУ.

Слухачі Школи: магістри, аспіранти та молоді спеціалісти без наукового ступеня зі Швеції, Австрії, Туреччини, Киргизії, Латвії, Молдови, Вірменії, Росії та Білорусі. Ось як висловлюються про роботу Школи її професори та слухачі: «Важливо, щоб актуальність цього проекту зрозуміли наші уряди, і в Україні, і в Росії. Ні в Росії, ні в Україні ці спеціалісти переважно не знаходять собі місця, не користуються попитом; це наша спільна біда і наша спільна проблема. Тому що на клітинну біологію у всьому світі виділяють кошти, незмірно більші навіть за «гонку озброєнь». І ось у цій гонці ми починаємо відставати, і це велика проблема» (Іван Соловйов, професор, доктор прир. наук (Санкт-Петербург, Росія).

«Як на мене, цей курс дуже пізнавальний. Я навчилася багатьох речей, це для мене чудова можливість. І я вважаю, що сам курс організовано на високому рівні. Тут усі добрі, дружні, лектор пропонує такий цікавий матеріал» (Лідем, слухачка програми «Клітинна біологія», Туреччина). В наступному числі АП читайте розширений матеріал про Міжнародну школу з клітинної біології.

Михайло Мінаков: «Могилянка – це середовище, в якому є місце для особистої ініціативи»

Напередодні Благодійного вечора випускників, події, на яку чекають сотні могилянців-випускників, ми вирішили звернутися з кількома запитаннями до нашого випускника, який і після одержання могилянського диплома вирішив залишитися у своїй альма-матер, вже як її викладач, маючи, проте, численні запрошення з університетів світу. Чому могилянці відчувають такий потужний духовний зв'язок із рідним університетом? Ми спробуємо знайти відповідь на це запитання в розмові з Михайлом Мінаковим, д.філос.н., доцентом кафедри філософії НаУКМА, людиною відомою і шанованою в могилянських колах.

— Чому після закінчення навчання у Могилянці Ви залишилися тут викладати? Відомо, що плаття викладача не є аніс надто привабливою, а український університет, навіть якщо він – найкращий, не є найсприятливішим місцем для швидкого руху кар'єрною драбиною.

— Для мене не було питання: залишатися чи ні. Все відбувалося само собою. Я мав інтерес до певних філософських тем, які збігалися з певними навчальними курсами та потребами рідної кафедри. Спочатку це був курс «Критична філософія Канта» та «Філософія неокантіанства». Потім були інші теми – і інші курси. А пропозиції викладати в інших вишах були пов'язані із необхідністю відмовитися від інтелектуального комфорту НаУКМА, тож їх було легко відхилити.

Звісно ж як представник першого набору до Академії, я відчував відповідальність за передачу тих новостворених стандартів, які закладалися в існування нашої alma mater. Від першого дня в КМА, ми, студенти, відчували певну причетність до особливої спільноти. Ця спільнота була цілком оформлена, з відчуттям аристократичної рівності та вдячної колегіальності до спільноти викладачів та спільноти адміністрації. І хоч мого перебування в Академії після 1998 року було в колі викладачів, я, наскільки міг, намагався передавати цінності студентів перших років Могилянки. Ця передача довгий час була додатковим стимулом залишатися в рідному університеті.

(Початок. Продовження на стор. 8).

У нашому випуску:

Михайло Мінаков: «Могилянка – це середовище, в якому є місце для особистої ініціативи»

Стор 1, 8

Український пуризм: міф чи реальність?

Стор. 2-3

НаУКМА знає своїх героїв: лауреати премії ім. Петра Могили 2009

Стор. 4

“РАЗОМ”. Виставка до Дня Соборності України

Стор. 7

Актуально

В рамках щорічних Днів науки в НаУКМА 27–28 січня відбулася наукова конференція «Актуальні проблеми мовознавства», у якій взяли участь знані лінгвісти з НаУКМА та інших університетів України. Пропонуємо для читачів АП статтю проф. Лариси Масенко про важливі аспекти проблеми функціонування української мови, зокрема про мовний пуризм.

Олена Гузар у статті, опублікованій в 2003 році, зазначала, що «тенденції у сучасних процесах нормалізації й кодифікації української літературної мови важко піддаються узагальненню через їхню надзвичайну строкатість і вплив різнопрідних чинників»

В останні роки з'явилося, од-

Український пуризм: міф чи реальність?

нак, кілька праць, присвячених спробам осмислення і узагальнення тенденцій нинішньої мовно-реформаторської діяльності лінгвістів. Характерно, що ці розвідки розглядають питання перегляду норм літературної мови в контексті явища пуризму.

Появу в українському мовознавстві досліджень, присвячених пуризмові, слід вважати закономірним явищем. У зв'язку з великими суспільними зрушеннями українська мова в останні два десятиліття переживає період інтенсивних змін. Реакцією на жорсткий нормативізм попередньої радянської доби стала демократизація процесів, що відбуваються в літературній мові. Нині триває її стильова перебудова, словник поповнюється масовими запозиченнями з інших мов, передусім англійської, численними неологізмами, чимало слів повертається з пасивного складу в активний, до мовного стандарту проникають елементи сленгу й жаргонів тощо.

Періоди таких великих зрушень у житті літературної мови характеризуються зазвичай посиленням пуристичних тенденцій у сфері нормалізації й кодифікації, оскільки інтенсивність і швидкість змін загрожують мові руйнацією її норм.

Немає жодних сумнівів в актуальності спроб мовознавців, зокрема О. Тараненка, осмислити різноманітні явища нинішніх мовних процесів, виявити оцінні характеристики новацій з боку мовців, а також систематизувати погляди лінгвістів на погребі нормалізації й кодифікації літературної мови.

Водночас намагання охопити

все розмаїття проблем, об'єднати в одному, хай і розлогому, оглядові класифікацію інновацій живомовного дискурсу, сприйняття їх в різних соціокультурних середовищах і специфіку нормотворчої діяльності лінгвістів призвели до суперечливості і недостатньої переконливості висновків деяких із зазначених вище праць, зокрема щодо віднесення низки тенденцій нинішнього мовного життя до пуристичних.

До них відносять, наприклад, пропозиції правописних змін, на яких наполягають ті мовознавці, редактори, журналісти й письменники, які обстоюють потребу повернення частини орфографічних правил, затверджених Харківським правописом 1928 р.

Певні підстави для трактування цих поглядів у контексті боротьби за чистоту мови існують, особливо якщо прийняти визначення пуризму як «такого ставлення деяких мовознавців до своєї етномови, у якому вони прагнуть зупинити її розвиток на певній історичній стадії. Вони розглядають її як ідеальну й застиглу, недоторкану норму, а будь-які відхилення від неї засуджують. Виправдовуючи свою позицію, пуристи покликаються на моральні приписи збереження «чистоти мови».

Подібна позиція визначила, наприклад, напрям нормотворчої діяльності чеських учених у період від-

родження чеської літературної мови. Проте наша ситуація має суттєві відмінності порівняно зі станом чеської мови доби державного будівництва. Своєрідність процесів, що відбуваються в мовно-культурній сфері України, складність розв'язання завдань нинішніх нормотворення зумовлена спадщиною дуже специфічної радянської мовної політики. Як відомо, головним її завданням було спрямувати розвиток української мови в напрямі максимального зближення з російською, що в перспективі мало призвести до остаточного злиття, а точніше влиття «українського ручая в російське море».

Специфіка ж відповідного мовного планування полягала в тому, що воно провадилось під гаслами боротьби за чистоту української мови. Юрій Шевельов, у працях якого дано найґрунтовніший аналіз особливостей асиміляційних процесів в УРСР, в одному із своїх досліджень застосував до радянської мовної політики порівняння з пуристичною Францією, підкресливши водночас кардинальну різницю двох пуризмів. Якщо у Франції опікувались розвитком французької мови, то в УРСР дбали про її залежність від російської. Радянська політика провадилась під гаслами «очищення» української мови, тобто за пуристичною настановою, але це був пуризм антиукраїнського радянського зразка, спрямований проти самодостатності мови з метою розчинення її в російській.

Подібні принципи в мовному питанні досі обстоює Комуністична партія України. Передвиборчі програ-

ми комуністів, поряд з вимогою надати російській мові статус другої державної, містять заклики до боротьби за «чистоту» української мови, що означає «очищення» її від «галицьких», у їхньому розумінні, елементів.

Анахронізм цієї позиції полягає у намаганні повернутися до давно пройденого етапу дискусій між галичанами й наддніпрянцями, що відбувались в кінці XIX – на початку XX ст. – в період нормування й кодифікації загальнонаціональної літературної мови.

Нинішні спроби реалізувати давно розв'язані суперечки щодо доцільності чи недоцільності вживання в загальнонаціональному мовному стандарті слів із колишнього західноукраїнського варіанта літературної мови фактично продовжують колишню мовну політику КПСС, що намагалась знищити досягнутий в 1920-х роках соборний характер української літературної мови, в якій завдяки зусиллям наукової й культурної еліти з різних територій України було об'єднано західно- й східноукраїнські традиції мововжитку.

У цьому зв'язку варто поставити питання: чи можемо називати пуристичною нинішню тенденцію до активізації використання слів західноукраїнського походження, значна частина яких, до речі, в староукраїнський період не мала локальної обмеженості

і побутувала на значно ширшій території? І чи можемо кваліфікувати як антиросійський пуризм відповідні процеси на тій підставі, що вони, на протипагу попередній лексикографічній практиці збільшують у словниках і слововжитку питому вагу лексики, відмінної від російської? Чи не занадто перебільшено поширеність цих процесів у нашому суспільному житті?

У всякому разі твердження О. Тараненка про те, що «сферами впливу пуристичних тенденцій щодо подолання наслідків впливу російської мови є в наш час мовна поведінка практично всіх, хто постійно або зі службового обов'язку й навіть спорядично користується українською літературною мовою», видається великим перебільшенням.

На жаль, інформаційно-культурний простір України, в якому домінує російська мова й масова культура, аж ніяк не сприяє подоланню наслідків її впливу. Навпаки, нинішня ситуація підтримує подальше зросійщення українців. Тому важко погодитись з науковцем, коли він вбачає в діяльності ЗМІ приватної власності або ж у сфері перекладної літературної, теле- й кінопродукції прагнення до «пурифікації мови».

Подібні висновки мали б спиратися на ґрунтовні дослідження мови ЗМІ, передусім електронних, а таких досліджень поки що немає. Загальні ж спостереження над практикою телевізійних каналів свідчать, що лише один з них – канал СТБ – впроваджує в мовлення інформаційних

програм фонетичні й морфологічні зміни, запропоновані правописним проектом, підготовленим у 1999 році в Інституті української мови НАН України, а також ширше використовує лексику, вилучену зі словників у радянську добу.

Водночас новітні дослідження мови преси виявляють надзвичайну інтенсивність проникнення запозичень з інших мов, передусім англійської, до інформаційно-публіцистичного стилю. Так, нещодавно видана праця «Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі» Н.Ф. Клименко, С.А.Карпіловської і Л.П. Кислюк засвідчує абсолютне переважаювання серед мовних інновацій, зафіксованих у пресі, англіцизмів, періоду навіть із збереженням графічного відтворення. Вони становлять більшість у словнику інновацій, доданому до праці, причому активність процесів позичання англійських слів демонструє частотність їх не тільки на лексичному рівні, а й на зазвичай стійкішому щодо чужих проникнень словотвірному: новотвори з префіксами анти- і супер- в кілька разів перевищують українські моделі з проти- і над-, англословний префіксoid Нью- витісняє питомий ново- тощо [4].

Таким чином, перш, ніж робити ширші узагальнення стосовно тенденцій сучасного мовного розвитку, необхідно ґрунтовно вивчити стан окремих стилів і соціорівнів української мови.

Успішним зразком таких досліджень можуть бути розвідки Пилипа Селігея, присвячені аналізу сучасного наукового стилю. Як довів учений, співвідношення іншомовних запозичень і питомих слів в українському науковому терміновжитку складається аж ніяк не на користь останніх, причому сучасна навалa запозичень з англійської мови лише поглиблює цей дисбаланс. «Перед нинішнім англословним тиском, - зазначає П.Селігей, - вона (наукова мова - Л.М.) виявилася беззахисною і змушена безоглядно запозичати, через що нерівновага між споконвічним та запозиченим у її термінології збільшується далі».

Отже, перефразовуючи вислів Лесі Українки «Ми гинули не тільки від класового антагонізму, але й від нестачі його», можемо констатувати, що нашої мови загрожують не так пуризм, як нестача його.

Щоправда, надію на зростання в середовищі філологів та представників інших наук почуття відповідальності за стан мови дає поява таких праць, як цитована вище. Тому й завершити хочеться цитатою з іншої статті П.Селігея, яка має назву «Що нам робити із запозиченнями?»: «Якщо чужомовні впливи перебирають через край, то природно активізується пуристична протидія їм. Коли бачиш, що в науковій термінології чужа лексика перевищує всі розумні межі, а питомі слова при цьому зухвало витісняються, тоді хоч-не-хоч доводиться ставати пуристом».

Лариса Масенко,
проф., д.філ.н.,
завідувачка кафедри української мови
НаУКМА

Актуально

Вибори до Студентської Колегії НаУКМА

20 лютого завершилися вибори до Студентської Колегії НаУКМА 12 скликання.

Перемогу в 36,5% голосів студентів здобув блок Totally New Treatment (TNT).

До блоку входять:

Юрій Федоренко – голова блоку, студент ФГН-2

Єгор Стадний, ФГН-3, – відповідальний гуртожитки («Hostel's father»)

Віталій Билів, студент ФЕН-2 – відповідальний за дозвілля та спорт

Єгор Лянкало, студент ФЕН-1 – відповідальний за інформаційну політику

Вікторія Гуменко, студентка ФСНСТ-2 – відповідальна за роботу зі студентськими організаціями

Наталія Годунок, студентка ФІН-3 – відповідальна за роботу зі старостами

Степан Берко, студент ФПВН-1 – відповідальний за юридичний супровід

Деякі положення програми:

Навчальний процес

- оцінювання якості викладання
- представник від студентства у складі Комісії по навчанню

Інформаційна політика

- розвиток і популяризація студентських розсилок

- регулярні звіти діяльності СК

Юридичний супровід

- Положення про студентський гуртожиток НаУКМА

- зміни до Положення про студентське самоврядування НаУКМА

Робота зі старостами

- закупівля проїзних по собівартості
- виборність старост та їх наявність на всіх спеціальностях

- становлення та функціонування старостату, як координаційного органу старост

Житлова сфера

- дискотеки в гуртожитках

- зміни у системі поселення до гуртожитків

- ремонт у гуртожитку по вул. М.Цвєтаєвої

Дозвілля

- концерти за участю провідних виконавців

- допомога в організації та фінансуванні днів факультетів

- могилянська ліга КВК

Спорт

- чемпіонати з футболу у гуртожитках НаУКМА.

- фінансовий розвиток матеріальної бази для занять спортом

Робота зі студентськими організаціями

- оприлюднення звітів по розподілу коштів на розвиток студентського самоврядування

- центр організаційної та фінансової допомоги студентським організаціям

Студентська Колегія НаУКМА – колегіальний виборний орган студентського самоврядування, що представляє інтереси всіх студентів НаУКМА. Діяльність Студентської колегії спрямована на допомогу у вирішенні студентських проблем на студентському рівні, акумулювання проблем і пропозицій студентства та висвітлення їх на рівні адміністрації, координацію діяльності рад гуртожитків, старост, студентських організацій, активну участь у проведенні загальноуніверситетських студентських акцій, підтримку зв'язків з органами студентського самоврядування інших навчальних закладів.

Подія

Правники здобули перемогу в Міжнародних змаганнях із міжнародного права ім. Телдерса

Команда студентів факультету правничих наук НаУКМА у складі **Ірини Глуценко** (4 рік навчання), **Катерини Бондар** (4 рік навчання), **Аліни Свідерської** (3 рік навчання), **Станіслави Ільченко** (4 рік навчання), **Анастасії Золотар** (3 рік навчання), **Вікторії Ставчук** (3 рік навчання), **Марти Щавурської** (3 рік навчання) здобула блискучу перемогу в Національному раунді Міжнародних змагань з міжнародного права ім. Телдерса, який відбувся 16 лютого 2009 р. в приміщенні Вищого господарського суду України. Тренер команди – завідувач кафедри міжнародного права і спеціальних правових наук, доктор права Мирослава Антонович.

Крім того, команда перемогла в усіх можливих номінаціях: за кращі меморандуми позивача і відповідача, за кращих позивачів та відповідачів в усному раунді змагань. Станіслава Ільченко отримала диплом найкращого промовця в усіх слуханнях.

У цілому, для участі в національному раунді змагань зареєструвалось сім команд юридичних факультетів та факультетів міжнародного права університетів України. Участь в усному раунді, окрім команди НаУКМА, взяли команди Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого, Київського міжнародного університету, Академії адвокатури України, Одеської юридичної академії, Харківського національного університету та Острозької академії. Як переможець, наша команда виборола право представляти українських студентів-правників в міжнародному раунді змагань ім. Телдерса, який відбудеться в м. Гаага (Нідерланди) 15-18 квітня 2009 р.

Студентські змагання з міжнародного права ім. Телдерса відбуваються вже протягом двадцяти шести років. Сам професор Бен Телдерс, чийм ім'ям названо турнір юних правознавців, був неперевершеним юристом, відомим усім довоєнній Європі. Телдерс самовіддано боровся за збереження влади закону, навіть заплатив за це життям: загинув у фашистському концтаборі 1945 року.

У 1963 р. студенти Лейденського університету (Нідерланди), де викладав знаменитий професор, заснували дебатне товариство з міжнародного права й вирішили назвати його ім'ям цієї видатної людини.

Для участі нашої команди в міжнародному раунді змагань в Гаазі необхідна фінансова підтримка.

Всіх, хто зможе допомогти поїздки нашої команди до Гааги, просимо звертатися за адресою antonovych@ukma.kiev.ua.

Партнери, які підтримають нашу команду, можуть бути зацікавлені в членах команди як потенційні роботодавці. Всі партнери будуть зазначені на веб-сторінці Міжнародних змагань з міжнародного права ім. Телдерса <http://www.telders.leidenuniv.nl>

Наука в НаУКМА

Традиційно на останньому пленарному засіданні щорічного наукового форуму "Дні науки в НаУКМА" було названо імена лауреатів премії імені П. Могили. Як відомо, премія імені Петра Могили присуджується Вченою радою НаУКМА за вагомі наукові дослідження, які сприяють розвитку гуманітарних, суспільних та природничих наук, утверджують високий авторитет університетської науки на міжнародному рівні і які опубліковані у вигляді монографій, енциклопедій, книг, циклу наукових праць, підручників, навчальних посібників.

Фінальна частина проходила, як зауважив модератор заходу, віце-президент із науково-навчальних студій, професор Володимир Моренцев, «за простою схемою»: спершу лауреати премій виступили з доповідями, потім в обов'язковому порядку відповідали на питання від залу, а далі – урочистий момент – отримували свої премії і передавали

назву. Доповідь Андрія Мелешевича мала назву «Політичні партії України: сумнівні партнери демократії».

Мирослава Антонович, доктор юридичних наук, професор НаУКМА:

- Пані Мирославо, чим для Вас є ця премія?

- Для мене ця премія є визнанням моєї великої праці. Це, мабуть, найвища нагорода для науковця в Києво-Могилянській академії. Це важливий етап у житті, я ще зараз, напевне, не усвідомлюю цього повною мірою, але це дуже важливо для мене.

Воно того варте. Скажіть, будь ласка, в чому Ви бачаєте актуальність своїх праць, які здобули таку високу відзнаку в НаУКМА? На чому ви хотіли зосередитися і що, зрештою, Вас привело до цієї премії, до цього визнання?

Актуальність прав людини вічна. Історія людства – це боротьба за права людини, за розширення меж прав людини; ця тематика завжди буде актуальною. Я ставила собі за мету

ясна річ, я сприймаю це як підтримку і як певний кредит на майбутнє, тобто заохочення до подальшої праці, і я дуже вдячна цій Вченій раді і комітету з цієї премії, які мою працю відзначили.

Сподіваюся, що ця премія, можливо, навіть у межах самого університету якось приверне увагу фахівців із інших галузей науки. Можливо, когось із них зацікавить моя книжка. Вона зветься «Кіносвіт Юрія Іллєнка», написана й видана 2006 року (якраз тоді виповнилося 70 років класику українського кіно Юрію Герасимовичу Іллєнку). Цікавить ця цікава і для мене як дослідника, і, гадаю, цікава для ширшого загалу – і не лише своєю роботою оператора (а йому насправді вдалося здійснити прорив у світовому кіно як оператору світового шедеву «Тіні забутих предків»), а й своєю режисурою фільмів. Серед найцікавіших – «Криниця для спраглих», «Вечір на Івана Купала», «Білий птах із чорною ознакою» та інші. Крім того, це людина широкого, усебічного обдарування – адже він і цікавий сценарист, і оператор поваторського підходу, і режисер, і навіть певного очолював усю кіногалузь в Україні на початку 90-х років. Більше того, він теоретично опрацьовує цей вид мистецтва. Минулого року вийшли його мемуари, і він себе проявив уже як письменник. Дуже складно було охопити всі ці грані, і я намагалася це зробити. Думаю, це одна з цеглинок для створення ширшої праці історії українського кіно, яка досі не написана з часу відродження незалежності України; фільми, які випускалися протягом усієї історії українського кіно, ще не проінтерпретовані. Тому я зараз наче їм прошуно».

НаУКМА знає своїх героїв: лауреати премії ім. Петра Могили

слово колезі-лауреату. Того вечора свої нагороди здобули професор кафедри міжнародного права НаУКМА Мирослава Антонович, професор кафедри культурології та головний редактор журналу «Кіно-Театр» Лариса Брюховецька і декан факультету юридичних наук Андрій Мелешевич. Останнього, як він сам зізнався, премія 2007 знайшла з деяким запізненням, оскільки самого pana Мелешевича не було на той час в Україні.

Пропонуємо нашим читачам інтерв'ю з лауреатами премії ім. Петра Могили 2008 р. На Закритті Днів науки НаУКМА лауреати виголосили свої доповіді. Лариса Брюховецька (здобула премію за монографію «Кіносвіт

простежити розвиток прав людини в Україні, місце України в міжнародній системі захисту прав людини – яким воно було і в історичному аспекті, і на сучасному етапі. Основну увагу я приділила сучасному етапу, починаючи з 1991 року. Простіше кажучи, актуальність прав людини диктує саме життя.

- А які Ваші подальші плани? Чим Ви плануєте займатися після такої важливої події?

- Тема цієї моєї книги досить загальна, вона надзвичайно широка. Зараз я досліджую окремі аспекти, торкнулася вже теми Голодомору 1932-33 років як злочину і акту геноциду та розглядаю юридичні аспекти цього злочину і відповідальність за нього. Зараз це моя основна тема.

Так, ми розвиваємо цю тему, бо це є наш обов'язок. Наша кафедра постійно запрошує фахівців із різних організацій, експерти відгукуються. Будемо й далі над цим працювати.

Лариса Брюховецька, головний редактор журналу «Кіно-Театр», викладач кафедри культурології НаУКМА:

«Премія, звичайно, була для мене децю несподіваною, я не очікувала, що подана мною монографія буде її удостоєна. Те, що в нашому університеті така премія існує вже протягом п'яти років – це дуже добре. Це можливість відстежити наукову працю співробітників, професур, викладачів, які, крім власної викладацької роботи, пишуть книги. Я думаю, що премія, яка носить ім'я одного зі співзасновників Києво-Могилянської академії, дуже почесна сама собою. Вже сама її назва засвідчує авторитетність цієї премії; вона має ширше значення, ніж у стінах самого університету. Тому

Юрія Іллєнка» прочитала лекцію на тему: «Загадки історії, або Кінематографічні рефлексії з приводу минулого України». Мирослава Антонович (яка здобула премію за монографію «Україна в міжнародній системі захисту прав людини: теорія і практика») підготувала виступ, що мав аналогічну

Монографії лауреатів

Премії ім. Петра Могили

Розмову вів Іван Жежера, студент ФГП-4, спеціальність «Історія»

Актуально

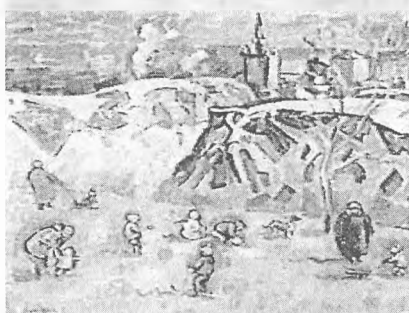
Святково і просто відкривається світ живопису Галини Сергіївни Григор'євої. Добрий знайомий, новий гість чи старий друг – кожен по-своєму знову бачить цей світ, що живе й зростає. На порозі цього світу слід і мені чесно запитати себе: чи бачив я раніше – хоч краєм ока – цей чудовий край?

Чому я забув, з якою невимовною граціозністю ця дівчинка біжить по траві скрізь вдячне їй повітря? Навіщо я витер з пам'яті цей дотик дерева до тіла без щонайменшого відтінку нав'язливості? Чи я оглухнув, що не чую, як співає промінь свою "Пісню над піснями" чистий купальниці, що виходить з озера? Чи я злякався й утік з цього "занадто" чистого та відкритого для радощів простору? Чого навіть дітям моїм я боюся хоч натяком чи колядкою вказати на ці сліди живого Життя, яке завжди в людини під рукою, як її власні відбитки пальців? Хто дав сміливість Галині Григор'євій вдивлятися в цей рай, полишивши за спиною (та за гранню полотна) самозасліплену рекламою столицю? Хто надає мені рішучість простежити за її поглядом, виникнути в його рух вглиб ества (туди, за межу мого екрану, куди не проповзе жодна "мишка")?

За гіллям саду Григор'євої не видно ані кролика, ані дзеркала, ані Аліси, але все веде до нової неймовірної подорожі в країну, де не бояться

втратити своєї актуальності. І вибір художника зберіг всю свою гостроту. Опір нелюдському стилю поведінки вчора та рекламному «просуванню» пекла сьогодні. Звідси етос художників григор'євського кола: Григорія Гавриленка, Георгія Якутовича, Зої Лерман, Анатолія Лимарева, Михайла Вайнштейна, Олександра Агафонова, Якіма Левича, Бориса Лекаря, Ірини Вишеславської, Ольги Рапай, Павла Макова, Бориса Егіазаряна, Павла Фішеля, Світлани Карунської, Ірини Пастернак, Івана Григор'єва та інших.

Згадаймо одну виразну особливість витоків київської іконографії. В соборі св. Софії у всеохопному універсумі софійських мозаїк та фресок XI століття не зобразили стандартні сцени «пекельних мук» на західних стінах. Уникання сюжетів пекла в ранній іконографії собору св. Софії не могло бути випадковим; на глибоке пе-

Краї живопису Галини Григор'євої

любити одне одного.

Бува ж таке, але навіть людина нерішуча одного разу припиняє відмахуватись, огинається, відбуватися жартами і раптом підхоплює єдиним духом пісню тієї країни, знану йому напам'ять:

*«Рай розвився –
Господь звеселився...»*

Заради Бога не слухайте лукавий шепіт про те, що, мовляв, подібна благодать буває тільки в самотніх мріях; яка нісенітниця!

Кожний удар пензля Григор'євої подає сигнал співбесіднику та пробуджує його від понурої чи пихатої "мрії" про самого себе. Тобі й мені вручено запрошення: «Увійди в простір поміж тими, хто живуть, – радість життя твого і мого».

Канва цього полотна – дружелюбність та ясне розуміння: справжню, невигадану безкінечність життя відкриває зустріч облич, зустріч поглядів, зустріч світів.

Особистий досвід художника парадоксальним чином пов'язаний з історичним досвідом сучасників і співвітчизників. Довосенні роки раннього дитинства, поїздки з батьком-художником по Дніпру, перед світанком, до Канева і Тарасової гори. Незнищенна пам'ять дитинства про рай стала основною темою внутрішнього життя і – живопису. Справжність такого свідчення відкриває інший можливий горизонт її покоління. Цьому поколінню випало народитися в нелюдській імперії в розпалі тоталітарної агресії пекла, що загрожувало витіснити рай з лиця землі. Опір цій агресії і донині не

реконею С. Б. Кримського, такий вибір став маніфестацією софійної традиції. Не менш важливий для нас сьогодні є неспростовний факт вибору даного погляду на речі такими людьми як філософ Кримський і художник Григор'єва.

«Але ж так тяжко мати цей погляд на речі!» – заперечать втомлені голоси. «Тяжче навпаки», – дотепно відказує композитор В. В. Сильвестров. І наводить думку Григорія Сковороди: «Дякую Тобі, Господи, що зробив тяжке непотрібним, а потрібне – нетяжким». І ще просту пару: «Як важко бути злим, і як легко бути добрим». Виклик цієї позиції не в позірній простоті, а у відмові визнати розрив, що нібито віддаляє нас від часів, «коли легше було любити, ніж ненавидіти».

Хіба цей час може повертатися? І кожен на свій страх і ризик вирішує, чи повернеться він? «Так», – незворушно відповідають люди, що народилися в 30-ті роки, нам мало вірам, народженим в післясталінські відносно вегетаріанські часи. Києву і світу є за що дякувати поколінню Григор'євої, Сильвестрова і Кримського. В епоху руйнування вікових культурних навичок, за межами освячених часом стін та схем, вони явили в нових формах незнищенність софійного лейтмотиву. І сьогодні вони допомагають відкривати легкість нового погляду, нового слуху та нової думки.

Сміливість художника нині призводить до рішучої відмови від усього набору зовнішніх епітажних жестів, що були розтиражовані і вичерпані до кінця минулого століття.

Пошук нової форми майстер бачить в іншому. Нові полотна Григор'євої докладно і достовірно описують певний життєвий простір та закарбований до свід присутності в ньому. Хто тут головна героїня? Її риси, рухи, пластика переходять з малюнка в малюнок, але найголовніше: її очима побачена дивовижна чудовність цього краю. Рідна сестра тієї «дівчинки надії», про яку говорив Шарль Пегі. Творця світів найбільше дивує вона: «Надія – це дівчинка, непоказна на вигляд. Вона все ще грається з дядечком Січем. З його дерев'яними черевичками німецького стилю, вкритими мальованим інєєм. Та з його дерев'яними волосом та ослом німецького стилю. Фарбованими». Поет підказує нам перше значення іграшок, вони – символи спілкування з дівчиною надією. Іграшки серед квітів – це дорожні знаки надії на шляху до країни Григор'євої. Їхня роль не зводиться до кольорових плям пейзажу чи натюрморту. Вони – свідки того, що чесну гру не зламано і живий контакт з надією не втрачено: «Тільки їй, хто не дає упасти іншим, їй дано пронизати світи...» (Ш. Пегі). Лик її – образ вільної країни; радикально осмислений простір життя й означає «рай».

Її довоєнна лялька жива, не розбита. Вона не стала опудалом на черговій інсталяції «прощавай, дитинство!». Її не віддали силам розпаду і руїни. Не здали. Вона в колі спілкування живих, народжених до війни і після війни. Вона – жива вісь гри не-

мовлят і старих, друг дитинства багатьох поколінь, об'єднавчий мотив, зрозумілий різними мовам, вірам і культурам. Символ суверенної держави. Вона пройшла крізь такі катастрофи історії, що вже не боїться вердиктів про психологічні кризи, комплекси та цензури, що стирає пам'ять про рай дитинства.

Живопис Григор'євої тут і тепер приносить свідчення про такий спосіб буття, який нічого спільного не має з міражем ідеологів та ілюзійності. Ось полотно, воно зіткане свіжим подихом настільки тонкої гри кольорів і барв, що його не переплутаєш з монтажем екзотичних предметів, яким звично без повітря. Музикальний пензель Григор'євої над вузькими цеховими бар'єрами відновлює перегук вільного співтовариства художників та музикантів, поетів та філософів. У дворі ні на кого не чатує злий пес. Рай без огорожі, тут зірвані жіночою рукою квіти залишаються живими. А відносини не ранають, не сковують «лихим поглядом». Уважно вслухаючись в тихий спів її фарб ви, можливо, швидше знайдете відповідь на питання, що не полишає мене від першого до останнього слова: як подякувати тому, хто відкриває нам тут на грішній землі край неба, край життя, край живопису?

Виставка Галини Григор'євої чекає на своїх відвідувачів з 27 лютого до 22 березня в приміщенні Національного художнього музею України (вул. Грушевського, 6).

Костянтин Сігов,
керівник Центру західноєвропейських гуманітарних досліджень НаУКМА

На світлинці: робота Галини Григор'євої "Зима у Києві"

Події

Проблематика Голодомору наразі, як ніколи, є широкообговорюваною. Проте часто такі дискусії бувають поверховими та не підкріплені фактами, а відтак стають безмістовними та нецікавими широкому загалу.

28 січня відбувся науковий семінар «Голодомор – геноцид 1932-1933 років в Україні: проблеми відповідальності» в рамках постійно діючого наукового семінару «Голодомор в Україні у світлі Закону України «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні» і міжнародного права». На цьому семінарі розглядалися конкретні юридичні аспекти Голодомору. І користь від такого заходу дійсно величезна.

Про результати роботи цього семінару ми запитували у завідувача

Комуністична партія України має відповісти за Голодомор перед судом

кафедри міжнародного права і спеціальних правових наук, доктора права – Мирослави Антонович.

- Розкажіть, будь ласка, про проект в цілому та про цей семінар зокрема.

- Ми започаткували цей проект рік тому, коли в рамках «Днів науки» проводили круглий стіл «Голодомор в Україні 1932-1933 років як злочин геноциду згідно з міжнародним правом». Цьогорічний семінар другий в рамках цього постійно діючого проекту. Ми пішли тим шляхом, що будемо розглядати конкретні юридичні аспекти Голодомору. На цьому науковому семінарі ми розглянули проблеми відповідальності за Голодомор, мали дуже цікавих доповідачів: начальника Державного архіву СБУ, Володимира В'ятровича, який розповів про те, яким чином архівні матеріали СБУ можуть сприяти вивченню Голодомору, якомога повнішому розкриттю інформації про Голодомор. Мали також цікаві доповіді радника Міністра закордонних справ, професора КМА, Володимира Василенка на тему «Суб'єкти Голодомору», моя доповідь торкалася відповідальності за Голодомор згідно з національним та міжнародним правом. Були також доповіді по кваліфікації Голодомору, оскільки все це є питання з приводу кваліфікації цього злочину. І одна доповідь торкалась відповідальності за публічне заперечення Голодомору як злочину геноциду, аргументи «за» і «проти», тобто ми не виходили за межі юридичного обговорення цієї проблеми. Плануємо проводити цей семінар частіше, ніж раз на рік, і розглядати конкретні аспекти Голодомору.

- Важливим питанням семінару було питання відповідальності за Голодомор. Чи було дано на

нього відповіді?

- У тих доповідачів, які торкалися проблеми відповідальності, звучали думки, що відповідальною за намір та організацію здійснення цього злочину була КПРС та її гілка Комуністична партія УРСР. Оскільки КПРС вже не існує, а Комуністична партія України не відмежувала себе від діяльності Комуністичної партії УРСР і КПРС, саме вона повинна понести відповідальність, тобто чітко називався суб'єкт відповідальності – Комуністична партія України. Згадували і те, що Росія проголосила свій континуїтет щодо СРСР. До речі, такого поняття немає в міжнародному праві, але з тим, щоб отримати привілеї колишнього СРСР, зокрема місце в ООН, Москва пішла на цей крок. Тобто говорився й про те, що якщо Росія взяла на себе відповідальність бути продовжувачкою Радянського Союзу, то вона має понести частку відповідальності за цей злочин.

- Як, на Вашу думку, чи реально в наш час, щоб КПУ дійсно понесла юридичну відповідальність, якщо науковцям вдасться дійти спільного рішення?

- Наш семінар – це перш за все семінар науковий, тобто ми не є суд, ми просто обговорюємо проблему з точки зору різних поглядів науковців. Минулого року ми звернулися до наших органів влади: до Генеральної прокуратури України, СБУ, Верховної Ради, Прем'єр-міністра і до Президента України, – з конкретних питань, які розглядалися на нашому науковому семінарі. Ми отримали відповіді, зокрема, від Генеральної прокуратури України, до якої ми звернулися зі зверненням: «Порушити кримінальну справу за фактом злочину Голодомору на підставі Закону України «Про Голодомор», статті 442 Кримінального Кодексу України та статей 94, 97 та 112 Кримінально-процесуального Кодексу України». У своїй відповіді Генеральна прокуратура повідомила нас про те, що вона направляє наше звернення для розгляду СБУ, тобто фактично Генеральна прокуратура не захотіла брати на себе цю справу. На цьогорічному науковому семінарі лунали дуже цікаві думки – навіть якщо немає кого притягати до кримінальної відповідальності (оскільки конкретних людей: Сталіна, Постишева, Молотова, Кагановича та інших, які були відповідальними за організацію цього злочину, вже немає в живих), практика свідчить, що порушувати кримінальні справи потрібно за фактом злочину, незалежно від того відповідач живий чи ні. Був наведений приклад справи, яку відкрила Генеральна прокуратура Російської Федерації за злочином, який був вчинений в Катині. Там також не було відповідачів, але тим не менш справа була розслідувана, і було прийнято рішення. Це власне те, що ми намагаємось зробити: за фактом Голодомору має бути порушена кримінальна

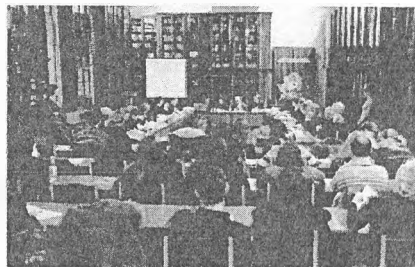
справа і має бути висновок.

- Ви зазначали, що в наступному році відбудеться подібний семінар, а які ще перспективи, які ще будуть заходи по цій темі?

- Спільно з Українським інститутом національної пам'яті ми проводимо засідання, де також розглядаємо ці справи. Матеріали нашого наукового семінару вже попросив Оргкомітет підготовки міжнародного суду над злочинами комунізму проти людства. Тобто ми будемо співпрацювати з організаціями та інституціями, які також займаються цією проблемою.

- Скажіть, а Вас як спеціаліста з міжнародного права непокоїть той факт, що поки що небагато країн визнали акт геноциду?

- Ви знаєте, ні. Я відома того, що це процес тривалий. Наприклад, Ізраїль йшов до визнання Голокосту геноцидом понад півстоліття. Ми ж почали серйозно займатися Голодомором та отримувати хоч якусь інформацію лише після здобуття незалежності. Тобто з кожним роком ми будемо все більше накопичувати тієї інформації, яка перекопуватиме тих, ко-

го це можна переконати, що це був злочин геноциду. Мене навпаки тішить, що зараз вже понад 20 країн прийняли відповідні акти, де визнали Голодомор геноцидом. Рада Європи прийняла резолюцію, в якій визнала Голодомор злочином проти людства. Ми рухаємось, і головне – виконати свій обов'язок перед світлою пам'яттю тих, хто не вижив, перед тими жертвами, які вижили, і вони повинні знати, що цей злочин засуджено, визнано як злочин нашими правоохоронними органами і міжнародною спільнотою. Лише таким чином ми зможемо гарантувати, що це не повториться в майбутньому.

- Розкажіть тепер, будь ласка, про Вашу діяльність у цій темі.

Сфера моїх наукових інтересів – це Україна в міжнародній системі захисту прав людини. Я, до речі, щаслива через те, що зовсім нещодавно отримала за свою книжку «Україна в міжнародній системі захисту прав людини: теорія і практика» премію НаУКМА імені Святого Петра Могили. Отже, права людини в Україні у світлі міжнародних прав людини – це тема мого дослідження. Якщо на першому етапі я досліджувала загальні аспекти участі України в міжнародній системі захисту прав людини, то зараз переходжу до конкретних питань цієї участі. І якраз одне з них – це питання визнання Голодомору злочином геноциду згідно з міжнародним правом.

Підготував Євген Савватєєв,
студент ФГН-2

Соціум

Двадцять другого січня 2009 року в дев'яносторіччя Дня Соборності України в Києво-Могилянській академії об'єдналися три Академії мистецтв. Київська, Львівська та Харківська академії представили роботи своїх вихованців, відібрані на конкурсній основі комісіями, що складалися з викладачів та студентів цих академій. Критеріями відбору були творча індивідуальність і висока майстерність із притаманними кожній із шкіл стилістичними рисами, крім цих критеріїв молоді художники не були обмежені абсолютно ні в чому, саме тому одразу впадає в око різноманітність представлених на виставці творів. Ми сподіваємося, що це дало змогу побачити як особливості кожної з найвищих шкіл українського мистецтва, так і те, що вони мають між собою спільного.

Головна мета проекту - відкриття молодих талантів, що невдовзі, можливо, визначатимуть шляхи розвитку українського образотворчого мистецтва.

Експозицію склали 76 творів скульптури, живопису і графіки. Три академії представили студенти майстерень таких видатних діячів сучасного українського мистецтва, що зробили

ських митців: "Мірошник з дружиною верхи на рибі" та "Озеро Сльоз" Юн Христини, "Тир" постать ІІІ Ковача Тараса, "Розлука" Шендрік Юлії, та харківських: "Вавилон" творчого оптиміста та експериментатора Сандуляка Валентина і «Меланхолія. Спогади» Лепейко Анастасії. Скульптура на виставці також не була тематично обмеженою, були представлені найрізноманітніші роботи, які передвали різні, інколи протилежні почуття: кохання виражене в "Гармонії" Зігури Єгора, сумніви й невизначеність людини в "Джазі" Мілікова Володимира, історичні мотиви "Трипілля" Григор'євої Євгенії... В цьому різноманітті кожен міг знайти роботу, яка б відображала його сприйняття світу, була співзвучною його настрою, почуттям.

Також ми прагнемо підкреслити історичне значення дня Соборності України. Адже саме в цей день 90 років тому була втілена в життя давнішня мрія століттями поневоленого українського народу про незалежність і єдність. І незважаючи на те, що в умовах гострої конфронтації з сусідніми державами втримати визначний здобуток не вдалося, ця смілива спроба стала важливим етапом у розвитку та становленні української державності.

"РАЗОМ"

Всеукраїнська виставка до Дня Соборності України

великий внесок у творче становлення молодих митців, як В. Забашта (м. Київ), М. Стороженко (м. Київ), В. Гоптарев (м. Харків), Л. Ведмідь (м. Львів), А. Чебикін (м. Київ), Ф. Гумєнюк (м. Київ). Майстерні цих митців не втрачають своєї впізнаваності й не зважаючи на те, що експозиція виставки не була поділена за географічним критерієм вишкіл молодих митців та їх приналежність до конкретної художньої майстерні була очевидною і це дало змогу зрозуміти, що майстерні стають свого роду домівкою й відповідним пунктом до розвитку власної творчої неповторності, прогресу в майстерності. Ці школи стали фундаментом для ідентифікації себе молодими живописцями, графіками, скульпторами, як особистості в царині мистецтва, до пошуків подібних яким ще не було.

Ми мали можливість побачити, що академії, які вийшли зі школи соцреалізму й досі не змогли повністю позбавитися від його впливу все ж набувають нових обрисів та віднаходять свою самотність. Львів тяжіє до європейського розуміння мистецтва, дизайнерського підходу – це проявляється у більшості творів, які представив Львів. Зокрема, "Мімікрія" Юрія Дзендровського, "Теміє на світлому" Ульяни Нишук-Борисяк, "Трансформація" Надобко Ірини свідчить саме про такий розвиток мистецької школи Львова. Індивідуальністю та експресивністю вразив всіх Харків, а Київ здивував роботами в авторських техніках, як, наприклад, робота "Дерево" Брусвич Катерини. Майстерно виконана графіка з глибоким філософським змістом, вираженим в роботах молодих київ-

Тим більше сьогодні ми маємо опікуватися омріяними та парешті вибореними соборністю та самостійністю, з глибокою повагою ставитися до героїчного шляху наших попередників. Натомість виникає багато непорозумінь та суперечок між сходом, центром та заходом України, які ніяк не дійдуть згоди та не відчують своєї єдності. Нам вказують на те, наскільки конфліктними є наші інтереси, яким різним постає історичне минуле, а тому й пріоритети, котрі ми перед собою ставимо, але при цьому замовчують, що попри все це ми – нація.

Наше завдання – зблизити молодь різних регіонів України, зокрема, підтримати молодих митців. Це крок молоді до подолання політичних стереотипів, протистояння сходу, центру й заходу України. Приємно, що місцем такого зближення стала рідна Могилянка, що завжди була центром світової науки та культури.

Анастасія Мельник,
студентка НаУКМА

На ілюстрації: робота Ганни Фурс
"Тулевічна"

Подія

16 лютого на вул. Волоській (корпус НаУКМА) відбулось урочисте відкриття меморіальної дошки сербському історико-архімандриту Йовану Раїчу, який в 50-х роках XVIII сторіччя вчився в Києво-Могилянській академії.

На відкритті були присутні: Державний секретар Міністерства культури Республіки Сербія – Надіца Моміров, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Сербія – Горан Алексич і Президент НаУКМА – Сергій Квіт.

Горан Алексич: «Йован Раїч не випадково опинився саме в Києві, духовному та науковому центрі православної слов'ян. В Києво-Могилянській академії Йован Раїч отримав блискучу освіту, яке зробило його знаменитим теологом та відомим діячем сербського відродження. Орієнтуючись на Києво-Могилянську академію, він заснував богословську школу у себе на батьківщині. Віддаючи належне Києво-Могилянській академії, варто відмітити, що в XVIII-XIX ст. тут навчалось багато майбутніх світоців сербської науки і культури, варто згадати, що випускником академії був митрополит Михаїл – борець за грамотність сербів, Стефан Димитревіч – відомий історик, професор Белградського університету та багато інших знаменитих особистостей сербської історії».

Сергій Квіт: «Цією акцією ми починаємо великий проект увічнення пам'яті видатних могилянців, до яких належить і Іван Раїч. Хочеться особливо підкреслити роль Києво-Могилянської академії в житті цієї людини. Тут він проникся духом свободи, бачилося свободи і поїхав додому не просто зі знаннями, а з особливим натхненням. І сьогодні Києво-Могилянська академія розповсюджує цю бачилу по Києву та по Україні, що є дуже важливим для нашої держави. Також хочеться відзначити тісну співпрацю з посольством Республіки Сербія, яке, до речі, знаходиться тут по сусідству, на вулиці Волоській. Хочу запросити всіх присутніх на наш наступний спільний захід, виставку відомого сербського художника Мілета Продановича, яка відбудеться 25-26 березня в Культурно-мистецькому центрі».

Надіца Моміров: «Йован Раїч, використовуючи знання, здобуті в Києво-Могилянській академії, та в інших закордонних джерелах, написав багато томів літературних творів переважно патріотичного і просвітницького характеру, в яких прославляв успіхи сербських володарів у правлінні державою і веденні воєн. Ця подія є дуже важливою, і важливим є те, що вона відбулася саме сьогодні – в день Сербії. Цей захід показує наскільки пов'язані наше минуле, сучасність і майбутнє».

Підготував Євген Савватсєв,
студент ФГН-2

Могилянський соціум

(Продовження. Початок на стор 1).

Що стосується фінансового боку, то привабливість викладацької роботи в НаУКМА — на щастя чи на горе — аж ніяк не пов'язана з платнею. Передусім, мені важливо відчувати свою причетність до справи Академії — і в добрі, і в складні часи. Також мені важливо утримувати спілкування з різними поколіннями могилянців.

— Чи вдалося Вам реалізувати в Могилянці ті проекти, котрі Ви планували? Чи допомагала Могилянка в їхньому здійсненні?

— Могилянка — це середовище, в якому є місце для особистої ініціативи. Як людина, яка навчалася і в інших установах, можу запевнити, що в КМА для творчості та ініціативи — найменше перешкод. Звісно, було б добре, якби наше середовище сприяло і підтримувало проекти і викладачів, і студентів. Певні механізми

для цього в Могилянці є. Однак від початку КМА орієнтувалося на самостійність і викладачів, і студентів. Саме життя влаштовано так, що тільки активність, наполегливість і самостійність приводять до змін. Тож і ті проекти, які я провадив або в яких брав участь, користувалися ресурсами як Академії, так і зовнішніми.

Наша Академія виникла як ініціатива самостійних, самодостатніх, гідних осіб. І цей дух у нас і залишається: без особливих сентиментів і нав'язливого сервісу. Як з першого вересня 1992 року говорив пан Брюховецький, не питай, що Могилянська академія зробила для тебе; питай, що ти зробив для неї. Академія — наша спільна справа, наш проект. І кожен свій окремий задум — повірте, чи ні — я здійснював із фоновією думкою про те, чи дасть це щось *alma mater*.

— Наскільки важливою і вагомою є перемога англomовного курсу за Вашим авторством у минулорічному конкурсі? До чого це спрямовує і підштовхує, бо, зреш-

тою, оцінювали студенти?

— Я давно виношував ідею цього курсу. Перші набори могилянців мали розкіш постійного прямого спілкування з колегами з інших культур. Для нас, філософів, це було вкрай важливо: це давало можливість коригувати пострадянську гуманітарну традицію здоровим англійським скептицизмом, німецькою тверезістю, французькою іронією, китайською глибиною. Це, звісно ж, супроводжувалося вивченням мов. Серед інших інтелектуалів Києва, могилянці відзначалися, зокрема, англomовною компетентністю.

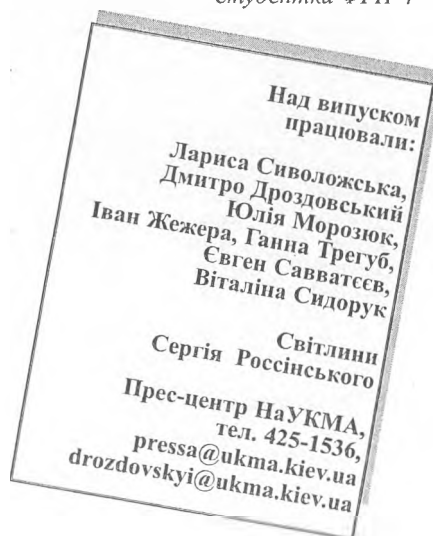
А в якийсь момент я побачив, що студенти 2000-х (принаймні на нашому факультеті), позбавлені тих комунікативних розкошів, які мали ми. Тож вибір англійської для курсу «Сучасна епістемологія» — це спроба, наскільки можливо, повернути студентів до ситуації, в якій цілком природно спілкуватися й англійською про сучасні фахові проблеми.

Пригадуючи перші заняття і непризвичасність студентів і до англійської, і до стилю, який вона накладає мові-мисленню, я не очікував перемоги в конкурсі. Тим приємніше було побачити таку високу оцінку. Але найкращою оцінкою для мене буде думка випускника через кілька років, що навички, стиль та мовна компетенція, отримані на моєму курсі, стали йому чи їй у пригоді, дозволили досягти успіху, здолати якусь проблему.

— Яким є ваше бачення форми співпраці та комунікації НаУКМА і випускників? Чи відповідає йому та, що існує зараз? Що, як на Вас, потрібне змінити або модифікувати?

— Думаю, що процес комунікації з випускниками іде в правильному напрямі. Можна бажати більшого, наприклад, інтенсивнішої комунікації. Однак досягти цього можна тільки поступово, орієнтуючись радше на ініціативи випускників, їх зацікавленість, а не ініціативи з боку НаУКМА.

Спілкувалася Ганна Трегуб,
студентка ФГН-4

Вадим Микитович Зубко. In Memoria

Професори та студенти, вся університетська громада НаУКМА зі скорботою повідомляють, що 4 лютого на 71 році життя відійшов у вічність друг, колега, вчитель, справжній могилянець — Вадим Микитович Зубко.

З перших днів відродження Києво-Могилянської академії (з січня 1992 року) і до 2002 року Вадим Микитович був незмінним віце-президентом з навчальної роботи, з вересня 2002 — віце-президентом з управлінських і кадрових питань. У 2003 році був нагороджений почесною відзнакою «Медаль святого Петра Могили». У 2005 році за вагомий внесок у розвиток вітчизняної освіти, високі професійні здобутки, багаторічну працю нагороджений державним орденом «За заслуги» III ступеня.

Володимир Моренець, доктор філологічних наук, професор, віце-президент з науково-навчальних студій НаУКМА, підготував для АП власні спогади про Вадима Микитовича, якого добре знав і пліч-о-пліч із яким працював довгий час над розбудовою Могилянки:

Вадим Микитович надзвичайно багато зробив для становлення Києво-Могилянської академії. Фактично, всю справу організації та обліку навчальної роботи вибудовував він як людина з великим адміністративним досвідом, який він докладав до найкращих, багато в чому романтичних, інтенцій В.С. Брюховецького, С.С. Іванюка та ін. В'ячеслав Степанович любив раніше казати, що перші хороші, які на початку 90-х років прийшли з академічної сфери, знали, яким має бути дух нового університету (*liberal arts education*, орієнтація на формування індивідуальних планів...), але на особливостях структуризації навчального процесу у горизонті цифр та показників не зналися. Саме завдяки Вадиму Микитовичу їхня науково-творча візія втілювалася у життя, адже університет фінансувався як державний, а значить всі могилянські нововведення потрібно було узгоджувати з МОН.

Вадиму Микитовичу ми також завдячуємо великою кількістю ліцензувань та акредитацій, якими він самовіддано займався. Коли у 1998 році я, не маючи жодного адміністративного досвіду, сам зіштовхнувся з марудною роботою щодо планування навантаження, структуризації тижня, триместру, року і бакалаврського циклу для філологів, мені допомагав саме В.М. Зубко. Ви тільки уявіть, що кожне ліцензування чи акредитація — це мала катастрофа, це грубезний том матеріалів на захист, наприклад, певної навчальної програми. І Вадим Микитович сидів з цими цифрами, пояснював мені.

На моє велике переконання, Вадим Микитович Зубко був щасливим своєю професією. Пригадую, як одного разу він зайшов до мене в кабінет, зазирнув у мої креслення і каже: «Так у Вас в цьому тижні студент мусить працювати 64 години. Тут цілих півтора року в одному навчальному...» Отак він «читав» лавчальний план, як партитуру. Так він зміг обґрунтувати право наших студентів на те, щоб складати індивідуальні навчальні плани, захищав інтереси могилянських колегіумів. В. М. Зубко був надзвичайно працюютою та самовідданою людиною. Вічна йому пам'ять.

Підготувала Юлія Морозюк,
студентка ФГН-4